

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вірши ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Розпливає ся всеславянський туман.

(X) Нераз уже відбували ся різні славянські зїзди з нагоди різних славянських торжеств в різних містах Славянщини, щоби втворити взаїмне епізнанє і зближенє поміж поодинокими славянськими племенами а тим довести до зєднання тих племен. Одначе такі зїзди кінчили ся хвилевим одушевленєм, гарними і високопарними промовами і виходило, як сказав Шевченко — великих слів велика сила тай більш нічого!

Сего року з почину послів московских і польских російської думи, а також в порозуміню з деякими послами чеськими і словінськими та москвофільськими держ. ради відбули ся такі зїзди в Петербурзі, в Варшаві, в Празі і у Львові, а не тільки російське і чеське дневникарство та тутешнє москвофільське, але також без виїмки майже все польське було одушевлене сими зїздами, котрі мали підготувати всеславянський зїзд в Москві на рік 1909 або 1911. До сих зїздів, на котрих братали ся не тільки Чехи але деякі Словінці і Хорвати з Москалями і з нашими москвичами, а також Поляки з Москалями і з москвичами, покладаючи рожеві надії на всеславянське порозумінє і зєднанє. Не обійшло ся там без висо-

копарної фразе: збогії про рівноправність. Поляків з Москалями, а хоч тут і там хвилями доходило нераз до повного розладу, головний аранжер др. Крамарж умів зацитькати всі непорозуміня і всі розходили ся і розїздили ся з рожевими надїями.

Ми з самого почину сеї справи не одушевляли ся сими зїздами і не сподївали ся по них ніякого реального вислїду, бо сама гадка не була щиро подумана і ми тоді назвали всю ту роботу „всевславянський туман“, котрий небавом розплине ся і слїду по собі не оставить. Як бо можна було вірити в можливість національно-політичної рівноправности славянських народностей в Росії, коли н. пр. навіть на підготовнім зїзді в Празі аранжери єго не хотїли призначити українсько-руському народови окремих представників, а визначили місце лише для одного відпоручника, котрий мав засїсти у всеросійській секції?! Задля того Русини австрійські а також з України відтягнули ся від усякої участі в пражскім зїзді, а те саме зробили христ. єуспільні Словінці.

Але й між Поляками, котрі спершу були вельми одушевлені «всевславянським» порозумінєм і зїздом в Петербурзі, Варшаві, в Празі і у Львові, почала проя-

вляти ся зневіра. Вже гостина московских делегатів у львівских москвичів насунула Полякам певні сїмніви, а відзивы деяких російских дневникарів про взаємини з Поляками і галицкими москвичами розвіяли мабуть зовсім ті надії, якими они були уповні підчас високопарних промов в Празі і у Львові.

Тепер оден з найвизначнійших учасників всеслав. зїздів гр. Володимир Бобринський, що голосив в Празі рівноправність Поляків з Москалями, розписує ся в дневнику Новое Время з великими почуваннями для наших москвичів, котрі 500 літ зїтхають до злуки з великим російским народом, але Поляки видумали „Русинів“, втворили штучний «український язык», котрі тепер ідуть на ножі проти Поляків. Наторочивши таких нісенітниць в своїх статях, про видуману Поляками «українську мову», в що вже хіба малі діти не повірилиб, обіцює Бобринський Полякам в Росії тоді, коли Поляки в Галичині дадуть тутешнім москвичам такі права і привілеї, які всюди належать ся російському народови!

На таке dictum acerbum остовпіли одушевлені всеславянськими мрїями польські політики, бо бачать, що сей всеславянський туман розпливає ся як мрака і не оставить по собі слїду!

Польські конспірації серед руських питомців і духовенства в Галичині в роках 1831—46.

Студія д-ра Кирила Студинського.

(Дальше).

По гадці Седльницького вистало би, якби в сїм разі, коли суд відступив від справи, увязненням почислено за кару слїдчу вязницю, а Монцібовича, як найбільше винного і завзятого, усунено від всяких студій. Гр. Седльницький зажадав, щоби президія губернії висказала ще раз свою гадку, колиб хотїла назначену кару удержати в силі¹⁾.

Однак президія губернії обставала при своїм, вказуючи на те, що руска рукопись, яку вони хотїли ширити, містила в собі крайно небезпечні погляди і тому пожадана тяжка, відстрашаюча для других кара, що конспірації в Галичині прибирають чим раз небезпечнійший характер і не було иншого способу заради, як примусова військова служба, яку ведавно цісарска канцелярія велїла примінити супротив деяких політичних вязнів. Колиб цофнено визначену кару, єуспільність підозрївала би, що їх неправильно засуджено. Вкінці зазначила пре-

зидія губернії, що архикнязь-губернатор рівнож за тим, щоби визначену кару удержати в силі¹⁾.

Річ природна, що кари не знесено, а як довго три нещасливі студенти відбували примусову муштру, про се не маємо близших даних.

Рік 1837 привїс митр. Левицкому ще одну несподїванку. Дня 6. цвїтня найдено нову революційну відозву, сим разом не в мурах семінарії, але в руского євьященника, який в р. 1835 покінчив у Львові богословські студії, в о. Кирила Слоневского, сотрудника в Заставні на Буковині. Найдено її при ось якій нагоді:

Дня 5. цвїтня відбув ся ярмарок в Снятині, на який зїхало ся багато руських євьященників, а між ними Кирило Слоневский. Заїхали вони до заїздного дому Хаїма Юнгмана. При виїзді з ярмарку забув Слоневский в заїзді свій шляфрок, з якого вилетїла інкрімінована революційна відозва. Хаїм відніс єї до мійского асесора, Вольвіньского, який придержав її кілька днів у себе, імовірно тому, щоб використати материяльно Слоневского за обітницю мовчаня перед властями. Однак справа не укрила ся перед євїтом. Вольвіньский був зневолений віддати відозву посадникови Снятина Теодоровичеві, який завіз єї до старости в Чернівцях. Почали ся ревізії. В Сло-

невского, якого увязнено, найдено лише лист його тестя, пароха з Карлова, о. Симеона Підляшецкого, в яким останній докоряв єму за єго поведєнє та за політичні погляди, які повинен покинути хоч би з огляду на жінку і дитину. З листу виходило дійсно, що Слоневский брав участь в конспіраційнім руху, який мав на цілі відбудованє Польщі. Окрім єього відбув коломийский староста ревізію у всіх євьященників коломийского округа, які в часі ярмарку остановились в заїзднім домі Юнгмана, отже в Заболотіві в о. Сабата, в Волчківцях у о. Андрія Щуровского, в Хлїбичині у о. Івана Антоневича, в Чернятині у о. Николи Козаневича, в Кулачківцях у о. Николи Чомкевича, в Ілинцях у о. Григорія Каратницького, в Залучу у о. Стефана Григоровича і в Тучазах у о. Николи Колянковского. Не пощаждено навіть дому о. Симеона Підляшецкого, пароха з Карлова, який своєю лїояльнїстю заманїфестовав в р. 1832 і 1834 доносом до цісаря на питомців львівської дух. семінарії. В нього переведено ревізію, бо був тестем Слоневского. Шукано у них за підозрїлими паперами, заборонєними книжками та иншими письмами, які могли би дати вказівки на автора революційної відозви¹⁾.

(Дальше буде).

¹⁾ Тамже ст. 76—9.

¹⁾ Тамже ст. 90—2.

¹⁾ Тершаковець: op. cit. ст. 95—108.

Політичний огляд.

Угорський сойм зібрався вівторок дня 22. вересня на перше засідання після літньої перерви, попереджений 25-ма соціалістичними вічачами в Будапешті за загальним виборчим правом. Теперішня сесія має вельми досягати значіння, бо угорський сойм має тепер покласти найважливіші справи, до яких зобов'язала ся угорська коаліція, обнімаючи керму правительства. Ся сесія полишить по собі неперечно вельми поважні сліди в історії політичного розвитку Угорщини, бо крім виборчої реформи має перевести розв'язку банкового питання а також підготувати утворення нової більшості соймової.

Перші тижні сесії не принесуть нічого надзвичайного, бо сойм має докінчити деякі справи підготовлені вже літом у комісіях і се навіть не дасть ся імовірно досягнути до скликання сесії делегацийної 8. жовтня. Відтак має сойм ухвалити бюджет на 1909 р. Доси звичайно тягнула ся бюджетова розправа так довго, що навіть при внесенню проєкту у вересні ледво перед кінцем слідуючого піврока можна було ухвалити бюджет і правительству було приневолене послугувати ся провізоріями, котрі вводили великий заколот в державній господарці. Тепер по введенню довших засідань, повело ся правительству перший раз довести до ухвали бюджету перед 1-им січня. Бюджет на 1909 р. викazuje в доходах 1,155,777.976 корон, а у видатках 1,555,724.907 корон, отже надвишка вносить 48.069 К, хоч доходи преліміновано о 110 міль. висше як вівторок.

Виборча реформа угорська вправді вже виготовлена, однак правительству має ще перед собою внесенням до сойму покласти деякі формальности і тому не внесе її перед скликанням делегаций, а також не подасть соймови перед тим ніяких пояснень в тій справі, щоби не давати поводу до хибних толків і розгорячення. Правительству зобов'язало ся найпізніше в місяць після почину нової сесії внести виборчу реформу, отже значить около 22. жовтня, а тоді почне роботу виборча комісія і певно не скінчить її перед новим роком, так що не скорше як коло великоддя можна сподівати ся її ухвалення.

Люблянські кроваві події і подібні по деяких інших містах в Сирії і в Чехах не відчують нічого доброго для осінньої сесії держ. ради і задля того, як звичає Reichspost, ся сесія має бути скликана не 3. листопада, як спершу задумувало, але доперва около 23. або 24. листопада, щоби за той час вичастило ся національно-політичне розятрення викликане загаданими подіями. Се тим більше імовірно, що делегация не встигнуть скорше покласти своїх справ а сегоднішня їх сесія з огляду на балканські і боснійські справи буде також вельми оживлена.

В Люблянні настав спокій а правительству видало острі розпорядки що до забезпечення прав горожанських.

Буковинська виборча реформа ухвалена в 1904 р. не одержала санкції цісарської задля деяких стилістичних неясностей, котрі опісля кр. виділ усунув, однак правительству домагає ся, щоби се сойм перевів. Задля того сесія буковинського сойму, котра починає ся 5 жовтня, буде приневолена ще раз займатися сею справою. На основі сесії реформи має бути число послів з 31 помножене на 54. Дальшого помноження мають домагати ся Поляки, Німці і міста.

В Санджаку новобазарські побоюють ся неперечно поважного завору-

шення, коли правительству визвало семі офіцерські в Новобазарському окрузі, щоби звідтам переселити ся, і щоби офіцерам не уділювано відпусток. N. W. Abendblatt запевняє, що се не є нічого нового, бо і давніше не вільно було семям офіцерів там перебувати, а тепер з огляду на заострені відносини національні в Санджаку такий побут родин є там неможливий.

Між Болгарією а Туреччиною настав розлад задля того, що на обід у великого везира не запрошено дипломат. представника болгарского Гешова. На позір дрібна справа зможе довести до поважного замішання. В Болгарії домагають ся, щоби проголошено край незалежним від Туреччини королівством і тим способом запобіжено подібним обидам, якої дізав Гешов. Болгарское правительство вихиснує залізничні страйки, щоби всі стайї аж до болгарської границі обсадити війском.

Листво з Америкахської Руси.

(Як почитаютъ Владик инші народи, а як се дїе ся у нас).

(Конецъ)

А якїж дари дістав наш Владика? Справді колиб на сердечність Є. Е. Митрополита Шептицького, оо. Василян, СС. Василянок і Родини, то Преосвя. Сотер був би найшов ся в найбільш прикритому положенні. А прецінь у нас єсть багато маючих людей, маючих товариств, що могли зробити якісь цінні дарунки своєму Владиці, що своїми проповідями тисячам вказав дорогу до Христа, а в сповідях потішив їх серця і вказав дорогу до направи.

Та у нас все мусить бути инакше як у других людей.

Ми Іпатію Потієви сему, що вибором горожанством нашої Церкви під польским панованем, відтяли пальці, сьвятого Йосафата, сей найбільший скарб нашого народа, сего ангела в людськїм тілі, котрого жиди, кальвіни і схизматики за життя знавали за сьвятого, ми єго зарубали, а тепер ще плюгавимо єго пам'ять. Митрополита Ангеловича зрадив польским повстанцям наш чоловік і єму грозила смерть або тяжка в'язниця, колиб австрійські війська не здобули були Львова. Еміненцію кардинала Сильвестра, що так щиро займав ся нашою Церквою і нашим народом, зневажили плюгавим способом у Відні таки наші „легіни“ і мольці. На Є. Е. Митрополита Шептицького кинув каменем до льокалю „Зорі“ наш „маладець“ а в „Ділі“ піддержуванім духовенством, накинув ся нечуваним способом український редактор Преосвя. Константина, Григорія і Сотера плюгавлять також наші часописи. Мимоволі приходять мені на гадку вислів одного чеського сьвященника. — Розмовляло ся про мучеників. — В часі розмови сей чеський отець каже так: „ми, Чехи, найліпше робимо, ми собі самі творимо сьвятих. Інші народи висилають єпископів та сьвященників до диких народів і там они доперва діставали мученичий вінець.“

Ми робимо ліпше. Ми св. Вячеслава скинули з моста у Велтаву і вже маємо мученика.

Справді! Ми в переслідованю своїх Архивреїв наслідуюмо жидів, що майже всіх своїх пророків поубивали, крім Ілії, якого Г. Бог особливим способом покликав до себе. Та щоби нас не стрітила за се доля жидів! Пора вже нашої суспільности опам'ятати ся і кликнути голосно: „проч зі зрадниками Церкви і народа“. Але не лише що треба так кликнути, але треба і так зробити. На се

уже найвисша пора. Уже пора зачати реалізувати Божі пляни, до яких покликано нас Боже Провидіння.

Наша Буковина і цілий словянський схід в схизмі.

Наш нарід зачинає навіщати страшно в наслідках проказа невірства та індеферентизму. Пора дати основу якійсь новій інституції, відки вийшли би люди повні апостольского духа, що вилічили би наш нарід з індеферентизму і невірства, а заблудшим землякам і другим народам вказали правдивий шлях віри. Ми призначені до апостольства Сходу, пора на се прийшла — і застала нас неприготованими! Отже кличу до усіх в нашій суспільности, що хотять приложити руки до правдивого движенья нашого народу і „словянського Сходу“: зробіть щось в сім згляді! А пора до сего лучає ся дуже гарна, бо сього року святкуємо 60-літ. ювілей сьвященства Св. Отця.

Отже нумо до діла!!!

Новинки.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Автонома; римо-кат.: Клеофа. — В суботу: руско-кат.: Корнилия; римо-кат.: Кириана.

— Дисцезальний Синод в Станиславові, який радив від 15. до 18. с. м. числив 105 учасників з кругів духовенства. Ухвали Синоду будуть небагом оповіщені.

— Іспит зрілости в рускій гімназії у Львові в осіннім речинці розпочав ся письменними задачами вівторок. До письменного іспиту засіло 10 абитуриєнтів. Перша задача була з руского письменства на тему: „Характеристика руского письменства від часів по Т. Шевченкові“. Нині кінчать ся письменний іспит а в суботу починає устний.

— Щедрість сойму для руского „Сокола“. Вже нераз писали ми, як гал. сойм несправедливо відносить ся до нашого „Сокола“ при розділі краєвих субвенцій, уділюючи єму дрібну рештку, що остане по щедрім вивінованю польских „Соколів“. І так Sokół-Macierz себ то центральне львівське товариство польське для цілого краю, дістає 1.000 К субвенції а з окрема Sokół-Lwów 2.000 К і стількож краківський Sokół; по інших містах дістають „Sokol-i“ краєвої субвенції в лучній сумі 7.500 К, крім, розумів ся, всяких повітових субвенцій, які ухвалюють повітові ради навіть у східно-галицьких, руских повітах. Разом вносить се 12.500 К краєвої субвенції на польского „Sokol-a“. Батомієць рускі „Соколи“ дістають доси всего на всего 500 К субвенції, з яких львівський „Сокіл“ одержує аж 200 К! А коли прийде петиція „Сокола“ на днешній порядок сойму, то певно скаже перша польська соймова більшість, що „Русинам ростуть апетити“. А тимчасом рускій „Сокіл“, який обнімає 21 гімнастичних філій і до них висилає делегатів для урядження діловодства і введення науки гімнастики, видає фахові підручники для гімнастики, устроєє гімнастичні курси для учителів гімнастики і виобразовує їх до державних фахових іспитів — той „Сокіл“ домагає ся в своїй петиції до сойму тільки 1.000 К субвенції! Єще гірше має ся справа з пожарним Сокольством, бо на него сойм не дає нічого! А львівський „Сокіл“ має прецінь, як відомо, 390 пожар. філій, перевів від року 1903 поперх 200 пожарних курсів і люстрацій по селах, розсидає філіям даром друка, потрібні до основаня і веденя товариства і дає наклади на фахові видавництва з обсягу пожарництва. Однак польська більшість соймова дає на польський Związek ochotniczych straży pożarnych we Lwowie 10.000 корон, а що той „Związek“ хотья в чисто польський, називає себе „krajowy“, то се вистарчає соймовій більшості, щоби відмовити рускому „Соколови“ всякої підмоги, бо мовляв: єго вже не треба, коли є „związek“. Отже наш пожарний „Сокіл“ подав ся тепер о 8.000 К субвенції! Чи

можна вже скромніше? — а побачимо, яку дадуть йому відповідь. Велику надію кладе «Сокіл» на те, що промовляти за сокільською петицією прийняв ся голова українсько-руського соймового клубу др. Евген Олесницький і він представить досадно соймовим меверам ту кривду, яка діє ся рускому „Сокільству“ під зглядом краввої підмоги, черпаної з податкового гроша обох народів. Пожарним «Соколом» розіслав львівський «Сокіл» блякети петицій до підписування. На жаль, коли перед двома роками «Сокіл» був в змозі внести 150 сокільських петицій з 9.600 підписами членів, то сего року надійшло доси всего 110 петицій з 6.000 підписами. Чи решта пожарних «Соколів» добровільно зрікає ся краввої запомоги з власних податків? Петиції можна ще надсилати до львівського „Сокола“, ул. Руска ч. 20, а їх можна буде еще долучити до збірного соймового подання.

— „Учительська Громада“. Статут товариства учителів висших шкіл „Учительська Громада“ прийняло міністерство до прихильної відомости рішенням з дня 16. червця 1908 і дотичну резолюцію переслало дня 30. червця 1908. до Ч. 20.455/08 до намісництва. Хоч намісництво ще доси не доручило підписаням на статуті революції міністерства, то з уваги на згадане рішення міністерства і обовязуючого закона статут товариства має вже законну силу і введенню товариства в житє не стоїть уже ніщо на перешкоді. З причини пануючої інкарлятини і сівзвнених висівів у львівських школах не могли перші загальні збори, як се первісно проєктовано, відбути ся в днях 20. і 21. вересня і відбудуть ся невідклично в днях 1. і 2. падолиста с. р., а се тому, щоби уможливити членам товариства як найчисленнійшу участь в перших загальних зборах. Програму зборів подасть ся в половині жовтня до прилюдної відомости. Всякі письма о близіші поясненя як і зголошеня в члени належить посилати на адресу секретаря статутного комітету Юліана Стефановича, учителя філії рускої академічної гімназії у Львові в „Народнім Домі“ при ул. Вірменській ч. 2, на III. поверсі. — Від статутної організаційної комісії Товариства учителів висших шкіл „Учительська Громада“.

— Вирзав ся як голій з конопель Dziennik polski забрав голос про... руску правопись і каже, що «без найменшого сумніву фонетика причинила ся дуже до згайдомаченя переважної часті рускої суспільности в Галичині, а се тим чином, що присвоїла їй витвори гайдамацко-анархістичної літератури закордонної, яка етала ся одиноком і виключним кормом духовним рускої молодіжи в Галичині». Так само говорить „Галичанін“, але ему мож-

на се простити, бо фонетична правопись підорвала кацапам ґрунт при туманеню несвідомих мужиків однаковою правописю з Москалями. А на адресу Dziennika можна лише сказати, що треба не мати глуздів в голові, аби на серіо твердити, що фонет. правопись могола мати лихий вплив на суспільні справи.

— Непорядки на залізниці. В Турці к. Стрия закуплено оводі 17 волів для горальні в Хоросткові. Воли замкнено до невідповідних вохів призначених для коней, через що на стації Підвисоке 3 воли вискочили з воза і поломали собі ноги. Заряд залізниці казав волів добити, а решту замкнено на правду так, що всі 14 подусили ся, заки доїхали до Хоросткова. Тепер заряд залізниці буде мусів заплатити 5.000 К відшкодованя.

— Отворене кухарської вистави у Львові наступать 3. жовтня с. р.

— Ще в справі «Історії України» М. Аркаса. В 199 ч. «Ради», у відповідь на замітку д. Піснячевського в справі рецензій історії Аркаса в „Л. Н. Вістнику“, оден із рецензентів, д. Липинський, подає поясненє до своєї рецензії і запевняє рішучо, що історія Аркаса, мимо єї хиб з наукового погляду, для справи національного відродженя корисна. Подаємо в цілости се поясненє д. Липинського і вижидємо поясненя другого рецензента проф. Грушевського, чи він обстає при своїм погляді, що історія Аркаса „некорисна“, а зглядно «шкідлива» не лише з наукового, але й з національного і просвітнього погляду. — Ред. Руск.

«В ч. 192 «Ради» д. Піснячевський в своїому фейлетоні порушує важну справу національно-культурного значіня «Історії» д. Аркаса, твору для нашої переходової доби досить тиоїчного. Привід до сього фейлетона дали д. Піснячевському рецензії на згадану Історію проф. Грушевського і моя, поміщені в VIII кн. «Л. Н. Вістника». З огляду на ширше значінє порушеної д. Піснячевским справи, вважаю епростувати чисто субективну гадку д. Піснячевського, невачеб я в своїй рецензії „накинувсь на творця і на редактора історії України-Руси мокрим рядном“, а значить, і саму Історію признав нічого не вартою. Таких висповків на підставі моєї рецензії, поміщеної у „Вістнику“ зробити не можна тому, що в ній тільки показую (а не «висловлюю») фактичні, на мою думку, хиби та фактичні заслуги (форма викладу, так, особливо мова і т. и.) популярної історії д. Аркаса. Підкреслено слово „популярної“ тому, що з наукового боку хиб в Історії, як се зазначає проф. Грушевський, можна знайти значно більше; але, дивлячись на сю Історію, як на книжку популярну, а не як на „науковий підручник“, я сих

всіх хиб не зазначував, а натомість звернув увагу на шкодливі в популярній книжці «навіть типографські помилки», про які згадує д. Піснячевський. Колиж тепер мова зайшла про національно-культурне значінє та заслуги Історії д. Аркаса, то щоб не давати приводу до хибного товмаченя моїх поглядів як рецензента (як се зробив д. Піснячевський), мушу пояснити, що вважаю появу єєї Історії явищем в нашому національному житю безумовно відрадним, а для справи національного відродженя користним, хоч особисто не солідаризуюсь зовсім з її хаотичною ідеологією і з далекими, несимпатичними для мене рисами та тенденціями, що подекуди проскакують у книжки (напр. вся ося „різанина“, оповіданя про Гладкого і т. и.).

Відрадним явищем — появу Історії д. Аркаса, називаю тому, що вона свідчить про зріст національної свідомости серед тих верстов українського народу, що досі стояли оддалік від свідомого національного житя; а користною сю Історію вважаю не тільки тому, що немає кращої, як каже в кінці своєї статі д. Піснячевський, але й тому, що вона з специфічною ідеологією служить переходом від ідеології „отечественных історій“ і всяких інших „Ерусалъ Лазоревичей“ (ідеології дуже що міцно закоренілих в верствах середньої української буржуазії), до ідеології сучасного свідомого українства. Мені здасть ся, що Історія д. Аркаса поширить ся там, куди майбутня, добра, відповідно до ідеології теперішньої більшости свідомих Українців популярно написана Історія (а її нам дуже і дуже треба!) не хутко ще дійде, або може й ніколи не дійде. Серед сих верстов українського народу, серед сих запущених, кажучи словами д. Піснячевського, „рідних перелогів“, які тільки й можна орати „плугами старої системи“, бо для „нових“ вони ще, або може й зовсім, неадатні, будитиме вона безперечно (як на се маємо докази) національну свідомість. Бажаючи національного відродженя цілого українського народу, а не тільки певних, перейнятих однаковим світоглядом сучасного українства, его частин, думаю, що діло, яке робить і довго ще робитиме Історія д. Аркаса, діло для сього відродженя корисне».

В. Липинський.

— Холера в Петербурзі. Вчера занедужало на холеру 392 особи, а померло 154. Всіх хорих на холеру в Петербурзі є тепер 1692 особи. Між іншими захорувало на холеру 29 вихованків воєнної школи. Холера не поминула також царської резиденції в Петергофі, де було доси 27 випадків єї пошести. Також в Царскім Селі занедужало кілька осіб на холеру.

Матеріяли до історії зписів Галичан з Буковинцями.

149.

Лист Осипа Барвіньського до Ізидора Воробкевича,

писаний 13. жовтня 1869.

(Дальше).

Прохав я Тебе ще в липцю о перебаченє — забути усе, що сталося а повернутись до мене із тим тетливим серцем, з яким Ти давнійше до мене повертав ся; так годі мабути нині діждати ся вже більше такої щирости до мене від Твоїї особи, як колись між нами була; „годі“, здасться міні, чую від Тебе. Так нічогож міні робити, бо в міні не вигасла, а ще більше вгоріла, та приятельська любов до Твоїї особи, и мучить вона мене що раз більше и грезе сумління за ті погани листи, уражуючі всякі приятельські чутя. Я не витерпів, неїждавши від твоєї особи перебаченя своему молодшому братові, що почув ся бути вианим и просить пощади — не витерпів я и пишу знов, хоть знаю, що думаєш о мині яко про ледачого чоловіка. Не думав би Ти, мій Друже Єдиний, нічого злого про мене як би знав моє прикре положенне,

котре уже рік цілий майже ні трохи не зміняеця. Написав би Тобі усе, розяснив би як та що, колиб такі річи по листах писати годилось. Вислухавши отта річи, Тиб мимоволі скрикнув, що я „безталанний“. Нехайже отце буде намість екскузи мого писання до Твоїї особи, нехай не вдивує, що я смію знов писати до того приятеля, котрого я так тяжко уразив, що и пробачити мині не хоче.

А тепер, мій братіку, мій Єдиний, посилаю Тобі книжки, що брат Олександро мині лишив: Конопотську Відьму, Козир-Дівку. От тобі й екарб и Добре роби — заразом и поклін від єго. А від себе посилаю Вовчка II-ий том и засилаю велике єбасіби за вижичення. При тій спосібности посилаю одну книжку, де єсть Твоє оповіданне и желаю Тобі від широго серця, щоби уся вона наповнилась хорошими Твоими поезіями та оповіданями на славу усій України. Посилаю також частину удуми „князь Ярема“, с котрої перший вступ був у Правді печатаний, за що Ти дуже на мене вгнівився. Посилаю отже хоть частинку єєї думи и прошу Тебе, переглянути її Коли вона так зроблена, як би Ти сам її написав, то прошу дуже, не вікауй ся від того, своємя підписати и узнати її за свій власний утвір. Як же ні, то прошу мині її назад звернути и дозволити міні сю думу за свій утвір узяти. Кінця єєї думи не посилаю, бо затримався я на именах Девджа, Остап и не знаю певно дальшого походу и місця боїв Кривоно-

са з Яремою. Незабаром прочитаю Хмельницьку и докінчу сю думу.

Хотів я посилати и «Циганку» (перероблене оповіданє з „над Бистрицею“) так зачав усю книжку й Олену переписувати и ще переписати не вспів. Вправді дав я до Редакції „Циганку“, особно переписану, однакож скажу, що втримали ся з друкованнем, бо там через помилку богато при відписі поопускано.

Писав би я ще більше, бо у мене новинок ціла потреба, так щоб коли тепер занятій справами громадськими — отже лишаю се, як прислати буду „Циганку и Олену“, а се наступить певно до місяця, хібаб мині, щось надзвичайного перешкодило в роботі.

Кінчуж на сей раз мій лист и ще раз поповняю прозбу, прости мині, мій Друже, не гнівай ся за те, що сталося — забудь мині усе и понови нашу приязь — и озовись хоть слівцем до мене, а я остаюсь завсїди ширим Твоім приятелем

Осип Барвіньський.

Листи до мене рзкомандуй, щоб певно до моїх рук доходили, бо тут в семінарі унаходять такі люде, що хотілиб мої листи читати, як се було вторік.

Львів, 13. в день Покрови 1869.

ру. До великих розмірів, яка прибрала холера, причинила ся безрадність і безчинність савітарної ради міскої. Она не подбала ані про баракки для недужих, ані про вози до перевозу хорих, ані про ліки. На двинтарі має лежати поверх 100 мерців не похоронених.

— 500-літній ювілей свого істнованя обходило місто Чернівці. День перед сьвятом прибрало місто сьвяточний вигляд — всюди маляли на вітрі краєві і національні хоругви. Та ювілей не міг вдати ся так, як сего всі сподівали ся, бо вже рано зачав падати дощ, який за кожним разом змагав ся. На ювілей приїхали чужі гості, між ними віцебурмістр др. Саре з Кракова та др. Ашкеназе зі Львова. По привитаню наспівших гостей передано почетний диплом бурмістрови бар. Фіртови, а опісля доковано посьвяченя міскої хоругви, до якої пані поодиноких народностей (в імени Русинів п. віцемаршалкова Стоцка) прибавили ленти о національних барвах. Вечером відбуло ся в міским театрі сьвяточне представлєне, в яким брало участь і руске товариство «Боян» вдачно виконаним «короводом». Представлене закінчив живий образ укладу радн. Захара. Закінченем ювілею був величавий равт в самі засідань міскої ради, на яким явили ся представителі властей з президентом краю др. Бляйлебенем, репрезентанти преси, товариств і чужі гості.

Оповідки.

— **Зміни в старостах.** Намісник переніс старосту з титулом і характером радника намісництва Антона Шидловского зі Скалата до Стрия, покликав старосту Льва Річіого зі Старого Самбора до служби в намісництві, переніс старосту Станислава Коритовского з Коросна до Жовкви і старосту Емиля Чапельского з Домброви до Коросна; покликав старосту Гіровніма Заградника з Косова до служби в намісництві, переніс старосту Едмунда Станиславского зі Зборова до Товмача, поручив старшому комісареві повітовому Іванови Мондзелови, управу староства в Домброві, старшому комісареві повітовому Володиславови Красуцкому управу староства в Зборові, секретарови намісництва Адольфови Пясецкому управу староства в Старім Самборі, секретареві намісництва Емануїлови Бохеньському управу староства в Скалаті, секретарови намісництва др. Гугонови Шварцови управу староства в Косові і секретареві намісництва Викторови Ридльови управу староства в Тарнобжегу.

Галицький сойм.

Засіданє з дня 23. вересня 1908.

По відчитаню петицій та внесень, між якими були внесеня пос. Кивелюка в справі доповнення постанов громадских законів і законна про повітові репрезентації, сойм відслав дотичними комісіями справозданя кр. вид. що до петицій кількох міст зах. Галичини і приступив до вибору 12 ревідентів. З руских послів вибрано ревідентами соймовими: Кивелюка і Тим. Старуха.

З дневної черги мотивували свої внесеня о розширене краєвої автономії пп. Саре і Шецель; п. Доліньский жадав переміненя III. польск. гімн. в Перемишлі на зреформовану гімназию реальну, пп. Тертіл і Баталія промовляли за перетворенєм висшої реальн. школи в Тарнові на гімназию нового типу, пос. Марієвский за отворенєм гімназії нового типу в Величці, а п. Цевський за такоюж гімназією в Чорткові. Пос. Куровець мотивував своє внесенє в справі виведаня в скарбі суровиці або сільних омовів для всіх громад калуского повіта. Всі сі внесєня переказано дотичним комісіям.

В дальшій ході нарад пос. Куровець промовляв за своїм внесенєм що до прискорєня регуляції гірских потоків в Калушині і в справі украєвленя дороги з Калуша до Журавна. Внесеня поручено комісіям. Між иншими промовляли вчєра також пп. Ганчаковский і о. Сенік, перший в справі регуляції

Бистриці, другий в справі будови мосту на Двистрі коло Журавна. Оба бесідники уживали народної мови з деякими висловами зі словаря „бродської паламарщини“.

Засіданє скінчило ся о год. 1 1/2 по пол.; слідуєче нині.

Телеграми

з дня 24. вересня.

Будапешт. Болгарский кн. Фердинанд з жінкою прибули ту вчєра зложити нашому монархови желаня з нагоди ювілею. В честь гостей відбув ся на замку в Буді галевий обід.

Відень. Mittags Ztg доносить, що наслідком люблянських розрухів німецькі студенти рішили не допустити до впису всіх взагалі славянських студентів на віденський університет.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 23. с. м.: Михайло Рудий, Стрий; о. Григорий Мороз, Бориня; Антонина Левандовска, Краків; Анна Лопатиньска, Копичинці; о. др. Василь Левицкий, Сокаль; Єлена Раствецка, Чернівці; Йосиф Хомшин, Чернівці; др. Еміль Савицкий, Тернопіль; Лука Салічук, Розжалів; о. Михайло Раковский, Букачівці; о. Василь Демянчук, Хлопівка; др. Максиміліян Френкель, Журавно.

Вийшла нова книжка Мойсея Гала: Сьвятий Стефан

перший малярский король, з многими образками. Ціна 80 с. Можна дістати в книгарні Ставропигийского Інститута а також в Угнові у І. Білика, ц. к. професора гімназійного.

Агенти корабельні

дистануть по платний заробок побічний. „Окрент“ (корабель), бюро дневників Бухштаба, Львів. (9—10).

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгєна Біліньского в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурен тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдова по сьвященниках.

Держім ся поклику: **Свій до свого!**

Рідний Край

літературний й громадский тижневник, популярно редагований, виходить у Києві під редакцією О. Косач (Олєни Пчілки). Коштує річєс 6 рублів, шіврїчно 3 руб. Адреса: Київ, Благовіщенська №. 97.

Кураційний і столовий виноград

найкрасшої якості, щоденно сьвіжо зриваний, 5 кільограмова пачка franco 3 K 50 сот.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

Печатки металеві і навчукові

для урядів парохіяльних, громадских, читалень, „Соколів“, „Січей“, зарядів шкіл ітд.

виконує як найліпше, чоґо доказом численні признаня

Д. Вайс

артистична робітня ритівнича у Львові, ул. Кароля Людвика ч. 29. (Пасаж Оранжа).

(18—?)

Лікар внутрішних недуг

Др. Мирон Вахняник

мешкає тепер

при ул. Зіжоровича ч. 5. у Львові.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважаня про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 K без п. пер.
- 2) Розважаня про терпіня І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річий домашних і господарских, збіжєа і паші против шкід від пожару.

Щодня ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Опішка шкід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносили по 10 пр.

Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краївськім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де єще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1,142,108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	K 1,003,364—
резерви премій	613,720—
спец. на звороти	50,939—
на ріжницю курсів	3,437—
резерви спеціальної	35,000—
емерит. урядників	218,364—
инші фонди заосмотрєня	40,000—

Разом сума K 1,964,824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ришєва	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	вночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ришєва	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означєні †.

